

Inserati se sprejemajo in velja trispotna peti-vrsta:

8 kr. če se tiska enkrat,
12 " " " dvakrat,
15 " " " trikrat.

Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicijska na velikem trgu h. št. 9, II. nadstropje.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
Za pol leta . . . 5 " — " "
Za četrť leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
Za pol leta . . . 4 " 20 "
Za četrť leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je na velikem trgu h. št. 9, v II. nadstropji.

Izhaja po trikrat na teden in sicer: v torek, četrtek in soboto.

Časnikarstvo.

(Konec.)

Končaje zadnji članek o časnikarstvu smo rekli, da nimajo le pisatelji časnikarski svoje dolžnosti, ampak jih imajo tudi čitatelji in katoliško ljudstvo sploh. Katere dolžnosti pa imajo bralci do katoliških časnikov, poskusimo danes odgovoriti.

Katoliški časniki imajo, kakor se reč vzame, dobro ali slabo podlago, tedaj tudi dobro ali slabo stališče. Dobro stališče imajo, ker je nepremakljivo; podlaga namreč jim je resnica. Ni jim treba plašča po vetru obračati, toraj ne danes zatrdovati in dokazovati: Reč je bela; čez malo časa pa o isti reči zatrdovati ter dokazovati: Reč je črna.

V tem pomenu imajo liberalni časnikarji jako slabo stališče, ker podlaga jim je primerenost časa; tedaj se morajo tudi vedno na to primerenost ozirati, tedaj gledati, kakor petelin na strehi, kmalo na izhod, kmalo na zahod, kmalo proti jugu, kmalo proti severu ter poslušati, od kod veter piha, da se tudi še o pravem času plašček po vetru obrne. Naj to pojasnimo z izgledom, ki bode dandanes naj bolj primeren in umljiv. Nekdaj so časniki vsi: konservativni in liberalni enoglasno zatrdovali in dokazovali, da ne kaže vradnikov za poslance voliti. Razlogi za to so bili prepričavni. A zdaj? No zdaj je konservativnim še isto stališče, tedaj kakor nekdanji ni kazalo vradnikov voliti, tako tudi zdaj ne kaže; vse drugače se morajo pa pehati in truditi liberalni časniki, da isto reč belo pobarvajo, sicer svojih ljubčkov ne morejo voliti. Kaj pa podlaga, stališče? E, bodi to, kjer hoče, zdaj tako kaže!

Nasproti pa ravno ta nepremakljiva podlaga dela katoliškim časnikarjem prav sitno stališče. Biti mora enakomerno, trezno, stanovitno; nasproti pa so čitatelji nekoliko po človeški slabosti, nekoliko zapeljani po duhu časa, po liberalnih časnikih nestanovitni, spremenoljubni itd.; o kako jim manjka marsikaj zdržavnega, spodbadljivega, mikavnega za omahljivo ljudstvo? In zatoraj se tudi zgodi, da mu ostanejo kot naročniki le resni duhovi, ki vedno ljubijo in iščejo resnico in dobro, omahljivo ljudstvo ga pa dan za dnevom bolj popušča — no, kdo se bode tudi s takim časnikom zabaval, ki se duhu časa noče vkloniti in se le vedno in svojeglavno starega načela drži!

Iz rečenega pa se izhaja, da je dolžnost katoliških bralcev konservativne časnike ljubiti ter jih stanovitno spodbujati in osrčevati. Ni drugače dandanašnji, da se moramo obrniti ali na desno ali na levo. Mar li bi ne bili jako čudni svetniki, ko bi se na desno obrnili, pa kmalo potem na levo škilili? Bi se li to ne reklo: Meni je enako resnica in laž? In vendar kako nebrojno je število takih čitateljev! Kako mora pobiti sree časnikarju, če se vidi zapuščenega od takih, kateri so mu bili in bi mu imeli tudi največja podpora biti.

Kako pa naj podpiramo katoliške časnikarje? Duševno in stvarinsko, toraj z dopisi in naročevanjem. Časnik hvaliti, pa za-nj nič storiti ter mu nikoli ne dopisovati, nasproti ga pa le presojevati, se pravi stališče časnika na vseh štirih vogalih spodkopavati. Vsaki ogenj mora sčasoma ugasniti, če se mu gradiva ne prideva. Časnikar je kakor mlinar, ki žito v moko predeluje ter tako ljudem hrano pripravlja, pa žito se mu mora dona-

šati. Le ena dobra misel, le kratek stavek rodi včasih najlepši članek, ki po svetu poslan mnogo dobrega sadu obrodi; kdor je dobro misel, kratek stavek zakopal ter prelén bil ga v mlin poslati, je ves dober sad vničil in — jaz bi tega ne hotel na svoji vesti imeti.

Enako je stvarinsko podpora. Katoliško časnikarstvo gotovo ne dela za svoj dobiček in naj bi časnikar tega iskal bi se mogel brezpogojno kaj družega lotiti. A vendar na svetu smo, treba je mnogo gradiva, mnogo rok, mnogo denarja, preden je le en list gotov. Vse to se brez mnogo denarja ne izvrši. Kako pa naj se to celo leto, leta in leta izvršuje, če naročniki mislijo, da je vse jedno, mar li list naročujejo ali ne? Mar li naročnino redno plačujejo ali ne? Naj podvzetju novih moči in podpore pridobivajo ali ne, i. t. d.... Kdo zamore vse pregrehe naštet, ki se v tej zadevi storijo z dejanjem in opuščenjem? Mogli bi še dolgo, dolgo nadaljevati, naj bi le nekoliko hotli dotično stvarino podelati, pa nehajmo rajše; kdor hoče spregledati, mu bode to zadostovalo, ker si bode sam lahko reč še bolj pojasnil; kdor spregledati noče, temu tako ni pomagati.

Toraj komur je za božje kraljestvo kaj mar, naj tudi v tej reči svoje stori ter naj ne drži križem rok ali naj z njimi žepa ne zavezuje. Brez časnikarstva dandanašnji ne more biti. Če dobrega ne podpiramo, podpiramo slabega; če nobenega ne podpiramo, podpiramo enako tudi slabega, ker s tem dobremu korenine obstanka spodkopujemo. Drugi časi, druge potrebe, drugo tudi delovanje.

Kako žalostno je pač, da dandanes dobro, katoliško časnikarstvo tako hira — le životari!

Listek.

Dvoja vlada.

Carevanje Petra Velikega (1689—1725).

(Po Sloveju in drugih spisal J. Steklasa.)

(Dalje.)

Delovanje Karla XII. v Poljskej; upor v Astrahanu; težki položaj Petra I.; Altranstetski mir. Med tem pa je Karl XII. vedno krožil za Avgustom poljskim. Avgust ni bil radi tega za Petra dragocen zaveznik, ker mu je srčno rad pomagal v borbi proti Švedom, kajti čim so se Švedi pokazali na enem oglu, bežal je on na drugi, nego radi tega, ker je Karla zadrževal v Poljskej. Švedski kralj se ni hotel na noben način pomiriti z Avgustom, oditi iz Poljske ter udariti na Petra, a Avgusta pustiti za hrbtom, kajti imel je popolnoma prav, da ni mnogo držal do njegove besede; on je hotel brez dvojbe Avgusta pokončati, postaviti mesto njega drugega kralja v Poljskej s tem novim zavez-

nikom svršiti vojsko z Rusijo ter predpisati Petru mir v Moskvi. Patkul, nezadovoljen z Avgustom, je prestopil v službo k Petru ter se je zdaj nahajal kot ruski carski minister na dvoru kralja Avgusta; en del velmož je prestopil k novemu kralju Karlu, drugi se je pa Avgusta držal. Konečno je zbral Karl državni zbor, da zvrže Avgusta ter za kralja postavi pozanskega vojvodo Stanislava Leščinskega. Ali s tim Karl ni dosegel svojega cilja, kajti Leščinski se mnogim ni dopadel, a Avgustu je bilo na tak način mogoče zdržati se v Poljskej.

Želeč vzdržati svojega zaveznika, vzdigne Peter spomladi l. 1705 svojo vojsko ter se pomakne k Zapadni Dvini; prebrodi le-to reko ter svoji Kurlandijo z Vilno (Vilna spada med stareje ruske gradove; leži na Vilji, nekdanje glavno mesto Litavske; trgovina je jaka; ima mnogo starinskih spominek; prebivalcev šteje do 90.000); glavna sila, kakih 35.000 mož, pa se usredotoči v Gradnio, kjer je bil postavljen učvrščen tabor. (Grodno, poprej Grodnja, na Njemenu, gubernsko mesto in sto-

varišče za žito, les in konopljo. Tukaj je poljski kralj, Stanislav Avgust Ponjatovski podpisal svojo zahvalnico na prestol l. 1793 ter tako storil konec poljskemu kraljestvu. Prebivalcev šteje 30.000. Kakih 40 vrst od Grodna se nahaja mestice Druškaniki z mineralnimi vodami.) Ali v istem trenutku, ko je začela borba na zapadu postajati važna, moral je Peter svojo vojsko razdeliti ter poslati en oddelek na jugoztok svoje države, v Astrahan, kjer se je pojavila buna. (Astrahan na Volgi, gubernsko mesto, z vrlo pomešanim prebivalstvom, Rusi, Jermeni, Perzijanci in Tatari, znamenito primorsko in trgovsko mesto na Kaspijskem morju, posebno za trgovino s Turkistanom in Perzijo, ki se vsled parobrodarstva vse bolj semkaj navrača. Uvozi se žito, bombaž, svila, volno, kovine in tkanine; obrtnost je znatna, posebno ladijodelstvo ter svilarstvo in krznarstvo (astrahan); v trgovini je posebnó znamenit tudi kaviar, ki se tukaj na veliko pripravlja in izvozi. Prebivalcev ima zdaj 60.000.) Strelni sin Štefan je pobegnil iz Moskve v Astrahan ter tukaj tri leta širil

Da na vsaki katoliški list pride gotovo najmanj 50 liberalnih, toraj protikatoliških, katerim so k dosegu svojega namena vsi pomočki prav. In potem hočemo, da bi se katoliška zavest širila; da bi ljudstvo bilo značajno; da bi kraljestvo božje napredovalo!! Delajmo, dokler je dan, kadar je noč, ne more nobeden več delati; na katoliškem obnebi se pa po zanikernih brezverskih časnikih čedalje bolj mrači.

Politični pregled.

V Ljubljani, 18. junija.

Avstrijske dežele.

Nadvojvoda Karol Ljudovik in svitla soproga nadvojvodinja Marija Terezija povrativša se iz Moskve sta bila v Varšavi slavno sprejeta. Na kolodvoru ju je pričakoval verhovni gubernator, general pehote pl. Knüderer, general Buturlin in pl. Buhanov in 80 avstrijskih Poljakov, ki stalno sedaj bivajo v Varšavi. Svitli nadvojvoda obrnil se je najprej do ruskih oblastnikov in potem je odzdravil avstrijskim Poljakom, v imenu teh je govoril grof Krasinski v francoskem jeziku, ter je prosil naj slavni nadvojvoda sprejme zagotovilo vdanosti Avstrijskih podložnikov, živčih v Varšavi. Govornik je poklonil svitli nadvojvodinji krasen šopek cvetlic. Nadvojvodinja se je ljubeznjivo zahvalila za prisrčen sprejem in nato je zatrdil grof Krasinski še enkrat vdanost Poljakov do slavne hiše Habsburške. Svitli nadvojvoda se je nekoliko časa razgovarjal s Poljaki in potem odpeljal v mesto, kjer se je do večera mudil.

Iz Opave. V deželni odbor je voljen iz skupine mest, dr. Emil Rohavansky, namesto umrlega dr. Heinz-a. Postava, ki zadeva nekatere spremembe pri volitvah v občine, je sprejeta in se slavoklici na presvitlega cesarja je bil zaključen deželni zbor.

Iz Zagreba. Deželni zbor se sestane drugo polovico meseca julija.

Iz Budapešte. Naučni minister ogerski g. Trefort obiskuje na Gorenjem-Ogerskem učilnice, obiskal je najprej mesta Debrecin, Nagy-Karoly, Satmar in Marmaroš-Siget, od tod je šel v solino v Slatino, kjer je pogledal rove električno razsvitljene. Minister je obiskal državno šolo in ogledal stanovanja delavcev v Nagy-Bočko, katoliško šolo v Felső-Rona, grško-katoliško ljudsko šolo v Ronaseku.

Konec tega meseca ima biti sklepna obravnaava zoper morilce kraljevega sodeca Jurija pl. Majlath. Husar Janez Berecz je tožen na-

šuntanja k moriji. Sponga in Pitely pa izpeljave hudodelstva.

Vnanje države.

Iz Digne (Basses Alpes.) 15. junija. Minister poljedestva grof Falkenhajm je prišel semkaj danes popoldne, sprejela sta ga generalinspektor Demontzeg, višji gozdnar v okraji, oba nadzornika, isto tako tudi njim podložni vradniki. Ker je deževalo, pregledoval je minister načrte in prevdarke stroškov mnogih zgradb, ki se imajo dovršiti. Na jutro imajo iti v Seyne, da ogleda imenovani znameniti okraj. G. minister hodi po južnem Francoskem, da tam ogleda alpinske kraje, kjer se je pogozdovanje pričelo, ker vzlasti ob porečji reke Rhone so nalivi strašno škodo napravljali. Za časa Napoleona III. pa so začeli skrbeti za pogozdovanje, za vravnavo strug gorskim potokom, tu in tam so puščali svet za proplav (Inundationsgebiete) in odsihmal so minule tiste strahovite povodnji. — Bi tudi pri nas ne škodovalo, ako bi se vlada bavila s takimi stvarmi.

„Presse“ hoče vedeti, da je **nadžkof Kolinski** Pavel Melhior, ki je pregnan v Holandiji živel, umrl.

Ruski car je bil v Petrogradu povrativši se iz Moskve prav mrzlo sprejet. Vzrok temu je bilo, da je bilo toliko vojakov po ulicah, da se ljudstvo kar ni moglo prosto gibati in je bilo nemogoče vsako javno veselje. Isto tako je bilo z razsvitlavo. Ulice sijajno razsvitljene, ljudstvo pa se je kakor nemo po ulicah sprehajalo. Vojakov, žendarmov je bilo toliko, kakor da bi bilo mesto v obsednem stanu. Vzrok temu je bil, da je ljudstvo 27. maja, na dan kronanja, po ulicah nekaj rogovilo, vradi so to smatrali za politično rogovorstvo, od tod toliko vojakov pri carevem prihodu.

Zastopniki vlad so dobili v spomin kronanja zlate, srebrne in bronaste svetinje.

Iz Petrograda. Socialisti: Bogdanovič, Telalon, Statopolsky, Gračevsky, Klimenko in Bucevič, ki so bili k smrti obsojeni, so pomilosteni ter obsojeni za prisilno delo na nedoločno dobo. Prisilno delo je znižano pri Stefanoviču na osem let in pri Sisovskaji in Pribilovi na štiri leta. Trem je kazen pregnanstva olajšana.

Iz Berolina. 15. junija. Komisija za cerkveno predlogo je sprejela § 5 vladne predloge s tem popravkom, da škofje po državi spoznani smejo cerkvena opravila izvrševati tudi zunaj svoje škofije. S tem se nekako skrbi za škofije, ki so osirotele, bodi si da je škof pregnan ali kako drugače. § 6 je bil sprejet nespremenjen, vsi drugi nasveti so bili zavrženi. S tem je končano prvo branje.

Iz Pariza. 15. junija. Francozi so Majunge na otoku Madagaskar obstrelili. Kontre-admiral Pierre je poslal naslednje poročilo. Mesto je imelo 3 trdnjave (Forts) po 30 topov, posadke 2000 mož. Ko je vladi pisal, naj se mesto preda, odgovorila je zaničljivo, tedaj so začeli streljati, 16. maja dopoldne. Iz trdnjave se je oglasilo tudi streljanje, pa se je hitro udušilo. Kupčijske naselbine niso bile poškodovane, so namreč predaleč. Hovas so bežali v notranjo deželo. Kraj so Francozje močno vtrdili, sedaj pa pobirajo mitnino. Vojaki so zdravi, poškodovan ni bil nihče.

Na Francoskem je prihodkov mesec za mesecem manj, a izdajki rastejo. Za posilno izselenje povrativših hudodelcev bode treba 40 do 50 milijonov. Pomorski minister je namreč preračunal, da se potrebuje za 5000 ljudi na potu in 1 leto prevžitka 12 milijonov. A takih prisiljenih izseljencev računijo na 15.000 do 20.000, da govore še celo o 50.000, kar bi prizadelo ogromne stroške. — Gambetti hočejo spominek postaviti. — Govorili so o milijonu, katerega je treba za to, in nadejali so se, da se jim bode denar kar vsiloval. A minulo je 5 mesecev in imajo še komaj 150.000 frankov.

Iz Madrida. V okolici Xeres, kjer raste žlahtna trta, je „črna roka“ učinila mnogo škode, pokončaje mnogo trt po vinogradih.

Iz Londona. 12. junija. V spodnji zbornici je nasvetoval Hamilton, naj se nemudoma pregledajo točke irske zemeljske postave, kar se tiče nakupovanja zemljišč po zakupnikih. Revizija je bila za potrebno spoznana, a ugovarjali so, vlada ne more potrditi načrta, ki ne odkaže precej prodajalec nekaj nakupnine, za drugo pa ne daje dovolj poroštva. Nasvet je bil sprejet s pristavkom, da naj se to kmalo začne pregledovati. (Angležem se tedaj z revizijo ne mudi).

„Politik“ ve povedati, da je **Anglija** evropskim velevlastim brez navedenja kakega vzroka naznanila, da v korist Egipta spozna za potrebno, okupacijo (zasedenje) podaljšati tako dolgo, dokler bo kedive (namestni kralj) zamogel za javni red poroštvo dati. — Velevlasti so to sporočilo sicer mirno sprejele, vendar pa z nehljinjeno osupnostjo izrekle, da ta zadeva mora popolno le egiptovska ostati, ne pa o tem na kako drugo vlado, kakor si bodi, pritiskati.

Egipet bode plačeval, da bode dobro pomnil, katerega leta je bila Aleksandrija razdejana. Do 8. maja t. l. se je oškodovancev oglasilo 9000, ki zahtevajo 230.5 milijonov frankov odškodnine. Iz Avstro-Ogerske se jih je oglasilo 550, ki zahtevajo 12 milijonov. V vrsti oškodovancev je Avstro-Ogerska peta, kar

metež, razširjevaje lažnjive glase da je „ustanovljena težka služba in nova vera, po kateri bi se moralo klanjati kumirom. Rusko gosudarstvo hočejo razdeliti na štiri dela, ruske device vse pomožiti z Nemci; da se pa to ne zgodi, morajo se vsi nemci, bojari in častniki soldaški pomoriti“. Astrakanci pa so se še tem bolj bunili, ker so trpeli mnogo od koristoljublja in nasilstva načelnikov svojih, posebno radi spremembe stare obleke z novo. 29. julija l. 1705 je bilo obavljeno v mestu sto ženitvanj iz bojazni, da se ne bi morale ruske device omožiti z Nemci. 30. julija po noči je nastal upor, vstajniki so pridrli v trdnjavo, ubili vojvodo in nekoliko častnikov ter poslali vabilna pisma Kozakom. Peter je nemudoma odpravil proti vstajnikom, feldmaršala Šeremeteva, ki je nadvladal Astrahanu 13. marca l. 1706 posle silnega boja. A med tem pa se je na zapadu Karl vpotreblivši zimski pot hitro vzdignil iz Varšave k Grodnu ter tako oddelil rusko vojsko od mest, iz katerih je morala ona živč dobivati. Nada na pomoč od zaveznikov je propala za Ruse popolnoma, ko je bil general Šulenburg zapovednik saksonske

in ruske vojske na mejah Poljske in Šleske, popolnoma premagan od Švedov pri Fraustadtu. V kakšnem žalostnem duševnem stanju se je nahajal Peter v tem času, vidimo iz njegovih pisem: Bože! piše on (spomladi l. 1706, pred Lazarovo nedeljo): Pribavi nam težav za našo vago, ker brez tega se ne more nagniti. Mi se nahajamo s približajočim Lazarom v prav hudih nadlogah. Daj Bog, da tudi ž njim vstanemo!“ Vendar pa Peter ni zdvajal, če ravno je dobro uvidel svoj težavni položaj, nego je poslal v Grodno zapoved svoje vojski, da odstopi ter izdal tudi osnovo, kako se more to bez vseh zaprek storiti, in po te Petrovi osnovi se je zares rešila vojska ter srečno prispela v Kijev. (Kijev — Jeruzalem zemlje ruske, na desnem bregu Dnepra, gubernsko mesto, naj stareja dedina ruska. Oleg ga je otel Askoldu in Diru ter premestil semkaj iz Novgoroda svoj prestol. Kijev je drag vsakemu Rusu po svojih starinah, povesti in svetinjah. V Kijevu se je začelo krščanstvo, iz njega se je razširilo po vsi Rusiji; med stenami Kijevsko-Pečerske Lavre začel se je tudi prvi ruski letopis. Kijevska akademija je preskrb-

ljevala Rusijo s znamenitimi duhovnimi pastiri in učenjaki (Dimitrij Rostovski, Štefan Javorski, Teofan Prokopovič). Prvo mesto med svetinjami zavzima Kijevsko-Pečerska Lavra s pečalami (pečinami), v katerih počivajo kosti sv. Antonija, osnovega peščere (XI. vek), letopisca ruskega Nestorja, glava sv. kneza Vladimira in dr. V Lavri pa so pokopani Peter Mogila, kijevski metropolit, poznati boritelj za pravoslavje, Kočubej, Rumjancev Zadunajski in dr. Kreščatik, kjer se je obavilo pokrščenje ruskega naroda. Sofijski sobor z grobnico Jaroslava; Desjatinija cerkev, sezidana od sv. Vladimira; sobor Andreja Prvoznanega stoji ravno na onem brdu, kjer je sv. apostelj postavil križ; zlatovrhi Mihajlovski samostan s kostmi sv. Barbare. Po zimi oživi v Kijevu posebno trgovina, ko prihajajo v mesto pomeščiki (vlasdelini) zapadne polovice Rusije; tukaj prodajajo, kupujejo in dajejo v najem imanja, promenujejo toware ter sklepajo ugovore. Le ta trgovina se zatoraj zove kontraktovaja jarmark (ugovorni somenj). Vseučilišče sv. Vladimira, odprto l. 1834, namesto onega v Vilni, duhovna akademija, spominek sv. Vladimira

se tiče svote odškodnine pa v četrti vrsti. Do 15. maja je komisija priznala odškodnine 2261 osebam svote 23,495.350 frankov; od tega na Avstro-Ogersko spada 272 oseb in odškodnine 2.176.540 frankov. — Toliko se da danes povedati, da več odškodnine Egipt ne bode dal nego 100 milijonov frankov. Pravijo, da bodo oglasi iz Avstro-Ogerske gotovi do konca julija.

Vojske s Kitajsko ne bode; naznaila, ki prihajajo pri pomorskem ministerstvu, konstatujejo, da obravnave francoskega poslanca Tricou-a s kitajskim Liang-Cang-om gladko teko in zanikujejo govorico o vojski. (Je pač vselej tako zmedeno poročilo, kedar se države oborožujejo, danes tako, jutri tako).

Iz Orana (Algiersko). Potrjuje se vest, da se je podvrgel Si Sliman, načelnik južno-oranskih vstašev. Prišel je v Tafilalet, da sprejme ukaze francoskega poročnika, Mr. Ordega. Si Sliman je poslal svojega sina za talnika in bode brz ko ne šel z Ordega v Pariz.

Izvirni dopisi.

Iz Škofje Loke, 13. junija. (Po volitvah.) Če pregledamo vse volitve, bodisi v mestih, ali po kmečkih občinah na Kranjskem, vidimo, da je samo naš okraj volil enoglasno vse tri od centralnega odbora priporočane kandidate. Kako to? bo kdo vprašal, ali niso tudi drugi kraji politično zreli, da če niso vsi zadovoljni s priporočenimi kandidati, naj bi se vsaj zjedini, manjšina pristopila k večini, ter tako enoglasno postopali? Nočemo se povzdigovati, ter drugim okrajem politične zvedenosti odrekati; gotovo je pa naj več k našemu soglasnemu postopanju pripomoglo to, da si je naš okraj sam izvolil može za poslance, katere že dobro pozna, na katerih besedo se sme zanašati, može, ki ne obljubujejo — kakor smo od drugih brali, koliko bodo v narodnem in verskem duhu delovali, pa je njih prejšnje življenje ravno nasprotno kazalo. Svoje poslance že dolgo iz njih delovanja poznamo in pričakujemo, da bodo tudi doslednje zanaprej obdržali svoj program, zato smo jim tudi popolno zupanje z enoglasno volitvijo skazali.

Škofja Loka se pri prejšnjih volitvah ni kazala tako narodna, kakor ravno pri zadnji. Omenim le volitve za mesta. Pri zadnji volitvi za deželni zbor bilo je le polovica glasov

in Hmelnickega Askoldova gomila in krasni lančnik (Kettenbrücke), ki je dolg eno vrsto ($\frac{1}{4}$ ure), so tudi znamenitosti kijevske. Kijev preskrbljuje Rusijo z varenjem, s presladki, rezbarjami iz lesa, križi in podobami. Prebivalec šteje do 90.000). Karl ostavivši litovske močvare se obrne zopet na zapad v Sasko, da bi tukaj v naslednjih zemljah Avgusta svojo stvar odločno dovršil. Karl je dobro pogodil, Avgust je namreč l. 1706 sklenil s švedskim kraljem mir v Altranstedte, samo da Saksonsko pridržal. V tem miru se je moral Avgust odreči poljski kroni na korist Stanislava Leščinskega, odpovedati se zveze z Rusijo; ni ga bilo celó sram predati Švedom Patkula, katerega je dal Karl strašno mučiti in konečno celó kolesovati kot izdajalec. Avgust je sklenil ta mir brez znanja svojega zaveznika Petra ter se je celó nahajal pri vojski Menšikovoj, ko je le ta ljubimec Petra 18. oktobra razbil švedskega generala Mardefelda pri Kališu. (Kališ na Prosni 20.000 prebivalec, gubernsko mesto, ima mnogo tvornic za sukno in kože.)

(Dalje prih.)

za in polovico zoper od centralnega odbora priporočenega kandidata. In sedaj? Da, sedaj so Ločani posekali celó volilce v Kranji. Kranjci imeli so le en glas nadpolovične večine (od 166 volilo je 84) vseh volilcev svojih, Ločani sedemnajst. In vendar Kranjci so imeli volitev doma, bi zamudili komaj pol ure, med tem ko so se Ločani cele dve uri daleč morali peljati, ter zamudili skoraj cel dan. Če še pomislimo, da nismo imeli nasprotnega kandidata, da agitacije ni bilo posebne, moramo pripoznati, da oni se zavedajo svojih državljan-skih pravic in dolžnosti in da so bili vneti za svojega kandidata g. Detela. Poznali so ga pač osebno, še bolj pa iz njegovega prejšnjega delovanja v deželnem zboru, zato so le njega hoteli za svojega poslanca, ker živi v sredi med nami, pozna tudi vse naše potrebe in smo prepričani, da nas bo tudi vrlo zastopal.

Radovedni smo še, kako se bosta gosp. Dežman — če bo izvoljen v velikem posestvu, kakor se čuje — in naš poslanec g. Mohar pogledala. Saj mu je v zadnji sesiji deželnega zbora g. Dežman v zlo jemal njegove visoke škornje in irhaste hlače. Težko, da bi naš spoštovani župan, sedanjí deželni poslanec, odstopil od svoje gorenjske narodne noše. Se bosta pač eden drugega privadila — bodoča kolega.

Sploh pa želimo složno postopanje in naj boljši uspeh celému deželnemu zboru, ne samo našim, ampak tudi drugim poslancem.

Še nekaj, kar pa k volitvi ne spada. Naš uršulinski samostan zgubil je izvrstno učiteljsko moč. 11. t. m. namreč je umrla čast. M. Alojzija Kozina, rojena v Ljubljani, še le 44 let stara. Podučevala je nad 20 let v tretjem razredu v zunanji dekliški šoli in sicer s toliko vstrajnostjo in veseljem, da smo jo občudovali in spoštovali. Kako priljubljena je bila pri svojih hvaležnih učenkah, kazal je slovesni spreved v sredo ob 4. uri popoldne. Najprej so šli za križem dečki mestne štirirazredne šole s svojimi gg. učitelji, za njimi šolarice štirih razredov, potem štirje gg. oo. kapucini in pet duhovnikov v korokih. Za trugo obilna množica nekdanjih njenih učenk, sedanjih gospej in gospodičin loških. Na grobu bil je glasan jok med spremljevalci, tako da se je človek težko zdržal solz pri tolikem žalovanju. Upamo pa — in to nas tolaži — da njena duša že plačilo svojega truda vživa, ko truplo njeno v hladni zemlji mirno počiva.

S Podgrada, 15. t. m. je našo županijo zadela velika nesreča. Ob 6. uri zvečer se po strašnem gromenji in treskanji pripodi čez Gorjance pogubonosni oblak ter vsipa nekoliko minut kot orehe debelo točo po našem polju in vinogradih. Žalostni smo ogledovali, kaj je vse potolčeno, pa komaj je minula dobra četrta ure, pridrvi se drugi oblak, ki še huje kot prvi vsipa točo, vničuje žita, klesti drevesa in trte, pobija šipe na oknih, da ljudje glasno jokaje vpijejo in živina iz paše mukaje beži. Danes še le vidimo, kako veliko škodo nam je toča napravila, ker v treh vaseh: Grmu, Koneu in Vinivasi bomo morali strn kositi. Naznanili smo nesrečo tudi c. k. okr. glavarstvu, da bi se že tako revnim Podgorcem vsaj davki nekoliko odpisali. Ako bi se našel morda kak milosrčen človek in usmiljen dobrotnik, ki bi hotel to veliko nadlogo revežem s kakim darom polajšati, izrekam mu že zdaj presrečno zahvalo!

Iz Stopič, 15. junija. Na sv. Vida dan, t. j. 15. t. m. sem bral v „Slovenu“, kako

je toča že letos pobila na Bavarskem, strela razsajala na Gorenjem-Avstrijskem in v Žirovski fari; na večer ravno tega dne smo bili pa že tudi v Stopičah v več vaseh po toči hudo obiskovani. Črni oblaki so se pripodili z Gorjancev ter vsipali gosto, debelo točo med silnim viharjem najprej v Podgrajski fari, v Koneu in Grmu, potem pa tudi pri nas: na obeh Težkivodah, na Plembergu, v Stopičah, na Vardunu, v Čermošnjicah, v Št. Joštu in nekaj na Hribu. Vsa strn je pomendrana in pobita, krompir i. dr. vse otolčeno in razsekano. Tú v Stopičah je v en oreh dvakrat treščilo, enega je vihar s koreninami izruval, več kozolcev je podrtih, mnoge drugih poškodovanih. Kakor smo se popred veselili upajoč lepe žetve, tako smo, pobiti, žalostni, a vendar vdani v Božjo voljo. Bog se nas usmili! Nevihla s točo vred se je podila potem v Šmihelsko faro, Mali Slatnek, Poganice, Gotna, Smolejo vas, šla na trško Goro in v Gorčevje itd. Kakšno škodo je tam učinila, ne morem povedati.

Iz Maribora, dne 13. junija. (Spomenik nadvojvoda Janeza.) V novem oddelku tukajšnega mestnega parka se je bil preteklo nedeljo v pričo najvišjih dostojanstvenikov Štajarske dežele slovesno odkril spomenik nadvojvoda Janeza. Ko bi možje, ki so to slovesnost osnovali, delali iz čistega domoljubnega namena, bila bi lahko ta slavnost veliko pripomogla k okrepčanju patrijotičnega čutenja in k spravi tukaj živelih Nemcev in Slovencev; kajti nadvojvoda Janez je še zdaj v najboljšem spominu, tako pri štajarskih Slovencih kakor Nemcih. Štajarska dežela je bila njemu čez vse ljuba in ko si je tukaj svojo domačijo vstanovil, je z enako ljubeznijo objemal slovenske in nemške štajarske prebivalec, skrbel je za omiko in blagor obeh, pospeševal je na zgornjem Štajarskem gozdarstvo in živinorejo, na spodnjem pa vinorejo, in kot izraz te ljubezni do obeh narodov na Štajarskem, si je za ženo izbral na nemškem Štajarskem deklico, kateri je bil oče Slovenec od sv. Lovrenca v sloven. goricah. (Glej Slov. Gospodar 1876 str. 174). Spodobilo bi se bilo torej, da bi mesto nemškega Schulvereina, gospodje bili povabili Slovence k ti slovesnosti, da bi se pri govorih bili popolnoma vzdržali vseh strankarskih fraz in da bi tudi glede spominka bili presodili, ali je primerno na Spodnjem Štajarskem, da se reče na slovenski zemlji, nadvojvoda Janeza ljudstvu kazati v zgornje-štajarski lovski obleki. Ko bi se na to ozir vzel, bila bi to, kakor sem rekel, za Nemce in Slovence lepa prilika, da bi združeno svojo hvaležnost in ljubezen skazali spominu moža, ki je oba naroda na Štajarskem enako ljubil.

Zdaj pa je bila vkljub lepem vremenu in vkljub vdeležitve najvišjih dostojanstvenikov cela slovesnost nekako mlačna.

V kratkem bode tukaj druga enaka slovesnost: odkril se bo namreč spomenik Tegetthoffov, če bode mogoče, v pričo samega presvitlega cesarja. Že zavoljo tega upamo, da bodo takrat izostali vsi drugi nameni in da bo slovesnost le veljala spominu moža, ki je svoje življenje in moči bil žrtvoval za srečo in slavo mnogojezične, ne samo nemške Avstrije.

S Krasa, 12. junija. Navadno pretrese skalovje sivega Krasa le zloglasna „burja“; a zdaj ga pretresa še drugi vihar, vihar volitev za deželni zbor goriški. Odkar se je g. Sila odpovedal, je sicer na površji g. Mohorčič, a

vsem vendar ni všeč. Mi toraj mislimo, da vsega prepira bilo bi konec, ko bi za kandidata postavili g. Bogdana Ternoveca, sodnika v Sežani. Blago srce, izborna nadarjenost, neomahljiva značajnost, je pri njemu, kakor ne lahko pri kateremu drugemu. Rane in potrebe Krasa ne vé kmalo kdo tako, kakor jih vé g. T. Upamo, da bile bi vse stranke z gospodom Ternovcem zadovoljne, in neednosti bilo bi konec.

Volilei premislite in zedinite se, da pozneje ne bode nerodovitnega kesanja. *) č.

Domače novice.

(Gosp. Jos. Kušar), predsednik kupčijske zbornice in izvoljen poslanec za dež. zbor, se je poslanstvu odpovedal in bo danes druga volitev. Najbrž bode izvoljen dež. glavar, grof Thurn.

(Nesreča.) Včeraj popoldne je neki postrešček v stolni cerkvi prah zbrisoval. Letsvica se zmakne in pade; delavec dasi ni na nji stal, se je naj brž zarad ropota prestrašil in padel ter so ga potem hudo ranjenega odpeljali v bolnišnico.

(Upravni odbor društva „Narodni dom“) nas je naprosil, naznaniti vsim onim gospodom, ki jim je poslal svoje srečke v razprodajo, da bi jih blagovolili pridržati, razprodajati in nespečane mu še le 15. decembra tega leta vrniti.

(Olikanost — ka-li?) Preteklo nedeljo zjutraj ob pol sedmih je bilo, ko se je mestna gosposka družba vračala z Rožnika. Bili so gospodje, gospé in gospodične, prvi spredej, druge zadej. Govorili so slovenski. Ko pridejo do kraja med Lasnikovim „Rozenekom“, srečajo mladega častnika (oficirja) majhne postave v družbi z uradnikom — menda poštnim. Komaj častnik sliši slovenski pogovor iz meščanskih ust, obrne se nazaj in reče prav zaničljivo: „Man bekommt wirklich Bauchzwicken, wenn man überall diese v... krainerische Sprache hören muss.“ — Tak častnik, katerega zmiraj šepilje v trebuhu, kedar sliši slovensko besedo, je tu v vedni nevarnosti, da bi ne zbolel in tako bi cesarstvo utegnilo zgubiti hrabrega bramboveca; bi li toraj ne bilo bolje, če bi ga poveljništvo poslalo kam drugam, kjer ne bo slišal slovenskega govorjenja?

(Oskrbništvo postojniške jame) odprlo bode 15. julija, o priliki obiskanja Nj. veličanstva, novi del jame, do zdaj še vsem neznan. Lepota tega oddelka presega vse, kar se je do zdaj v jami videlo. Podobe so bele kot sneg, ker še niso po dimu okajene. Oddelk bode dobil posebno ime v spomin najvišje navzočnosti. „Vtrld“.

Razne reči.

— Pomnoženi volilni odbor za Goriško priporoča volilec na Goriskem naslednje kandidate: I. za kmečke občine: 1. v Tolminu: **dr. Nikolaj Tonkli**, odvetnik v Gorici; 2. **Ignac Kovačič**, veleposestnik pri Sv. Luciji na Mostu; 3. v goriški okolici: **Jožef Tonkli**, državni poslanec; 4. **dr. Aleksij Rojic**, zdravnik v Gorici; 5. v Sežani: **dr. Jožef Abram**, odvetnik v Gorici; 6. (za drugega kandidata

*) Neradi se vtikamo v tuje volitve, ker razmer ne poznamo, a ker je pisatelj vsega spoštovanja vreden in goriški volilni odbor sam reč volilec prepustja, menda objavljanje dopisa ne bode toliko napačno.

Vredn.

naj si izberejo volileci na Krasu o pravem času sposobnega, narodnega in neodvisnega moža, da se glasovi pri volitvi ne bodo cepili); II. za slovenske trge: 7. **Matija Jonko**, župan in veleposestnik v Bolci; III. za veliko posestvo: 8. **Franc Povše**, vodja kmetijske šole in veleposestnik v Gorici; 9. **dr. Jožef Juvančič**, notar in veleposestnik v Tolminu; 10. **Andrej Kocijančič**, veleposestnik v Podgori.

— † Umrli. Znani rojak dr. Dolinšek je v Trstu v soboto, 16. junija, umrl. R. I. P.

— V Temešvaru je 16. dan t. m. toča hudo tolkla, za njo je prišel mali dež ali stanovit.

— Usmrten je bil tist človek Sobbe, ki je umoril listonošo Cosseta v Berlinu.

Načrt o razstavi goveje živine

in kmetijskega orodja, manjših gospodarskih strojev, ki jo napravi c. kr. kmetijska družba kranjska v spomin svečanosti šeststoletnice združenja Kranjske

z najvišjo cesarsko hišo Habsburgsko, 12., 13. in 14. dan meseca julija l. 1883 v Ljubljani.

Sl. c. kr. ministerstvo kmetijstva je po predlogu c. kr. kmetijske družbe kranjske blagovolilo odobriti deželno razstavo goved s premiranjem in z razstavo kmetijskega orodja ter manjših gospodarskih strojev v Ljubljani.

Namen te razstave je:

- a) Da živinorejci naše dežele o ti priliki zamorejo razsoditi o svojih uspehih ter se medsebojno vzpodbujajo in poučujejo v korist napredka živinoreje;
- b) da se v obče pokaže, kakšen uspeh se je dosle dosegel v živinoreji z državnimi podporami;
- c) da se povzdigne živinoreja v deželi in kupčija z domačo živino v tuje kraje;
- d) da se seznanijo tukajšnji gospodarji s kmetijskim orodjem in s stroji ter se prepričajo, o koristi, da se po ti poti razširjajo po deželi.

1. Udeležiti se smejo tega deželnega premiranja goved vsi živinorejci kranjske dežele, ki imajo lepo živino, vredno premiranja.

2. Razpostavila se bode živina na mestnem travniku ob Celovski cesti nasproti Kozlerjevi pivovarni v pokritih prostorih in prignati se ima tje kaj do 11. julija popoldne s poverilnico, da sme na razstavo.

Osobstvo za strežbo živini preskrbeti je razstavljavec samemu, nadzorstvo skupnega razstavinega prostora prevzame kmetijska družba, ki bode v ta namen postavila posebne stražnike. Najemščine v pokritem prostoru s steljo vred bode plačati vse tri dni razstave za govedo po 1 gld. Krmo ima plačati razstavljavec posebej, ki se bode dobivala na razstavinem prostoru, kakor tudi voda za napajanje.

3. Na ogled in premovanje razstavljene živine mora biti razstavljavec najmanj 6 mesecev že gospodar. O tem se ima skazati pri komisiji s poverilnim listkom županstva.

4. Razsojevalci se bodo volili po pravilniku sl. c. kr. ministerstva kmetijstva in premirovanje se bode vršilo po navodu, ki dojde z višjega mesta.

5. Prejemnik premije se mora zavezati, da bode izpolnoval vse pogoje, določene v pravilniku.

6. Plemenska živina, katera se je s pomočjo državne podpore vpeljala, ne more državnih premij dobiti. V razstavo se smejo pri-
vesti:

Goveda čistih plemen, goveda mešana z domačim plemenom, in prireja zgolj domačega plemena, to je:

junci od 1½ do 4. leta,
krave do vstetega 6. leta.
telice od 1½ do 2½ leta,
pitani voli razne starosti,
7. Premij je določenih:

10 za junce:	2 po 50 gl.	100 gl.
	3 po 40 „	120 „
	5 po 30 „	150 „
		370 gl.
30 za krave:	3 po 45 gl.	135 gl.
	4 po 40 „	160 „
	8 po 30 „	240 „
	15 po 25 „	375 „
		910 gl.
20 za telice:	3 po 40 gl.	120 gl.
	3 po 30 „	90 „
	14 po 25 „	350 „
		560 gl.

3 za pitane vole, za vsak par po 20 gl. 60 gl.
Znesek premij je toraj skupaj . 1900 gl.

8. Razstavljalcem kmetijskega orodja in manjših gospodarskih strojev je plačati najemščine po 1 gold. za □ meter; ako bi se potrebovalo večjega prostora, bode se cena primerno znižala.

9. Razstava strojev in orodja vtegne se podaljšati do konca julija meseca 1883. l.

10. Kmetijskim strojem, kateri so pohvale vredni, se bodo pripoznale kot državne premije medalije.

11. Oglasila o razstavi živine in strojev imajo se do vstetega 20. dne junija meseca 1883. l. poslati pisarni kmetijske družbe v Ljubljani, Salendrove ulice št. 3.

Glavni odbor c. k. družbe kmetijske kranjske v Ljubljani.

Umrli so:

14. junija. Ernestina Saler, hči kondukterja, 6½ let, Poljanska cesta št. 21, otrpnjenje možganov.

15. junija. Anton Škafer, priv. uradnika sin, 2 dni, Hrenove ulice št. 9, slabost. — Johana Goršič, dninarja hči, 1½ mesca, Sv. Petra cesta št. 30.

V bolnišnici:

15. junija. France Indihar, hlapec, 29 let, Polj. cesta št. 24, variola.

Dunajska borza.

18. junija.

Papirna renta po 100 gld.	78.50
Sreberna „ „ „ „	78.95
Zlata „ „ „ „	99.10
Državne srečke l. 1864 po 100 gld.	167.—
Kreditne srečke po 100 gld.	170.—
Rudolfove srečke po 10 gld.	19.—
Ces. cekini	5.68
Francoski napoleond.	9.51½
Nemška marka po 50 kr.	—58½

P. n. visoko častitemu tukajšnemu in vnašnemu občinstvu naznanjam, da sem lastno

bukvoveznico

odprl. — Velikoletna izkušnja daje mi pogum, da bom kolikor moč častitemu občinstvu v vsakem oziru, kar se tiče trdnosti in elegantnosti mogel postreči. Sprejemam navadna in naj elegantnejša dela po nizki ceni.

Prosim mnogobrojnega naročila od p. n. občinstva.

Z odličnim spoštovanjem

Janez Bonač,
bukvovez.

(2) Poljanska cesta šte. 10.